

Bryssel, 18. syyskuuta 2026
(OR. en)

13402/26

Toimielinten välinen asia:
2023/0076 (COD)

ENER 584
ENV 1101
CLIMA 464
COMPET 1092
CONSOM 265
FISC 309

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	18. syyskuuta 2026
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2026) 488 final
Asia:	KOMMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE jäsenvaltioissa käyttöön otettujen, tahallista ja vakavaa markkinoiden väärinkäyttötapauksista unionin energian tukkumarkkinoilla määrättävien rikosoikeudellisten seuraamusten vaikuttavuudesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2026) 488 final.

Liite: COM(2026) 488 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 18.9.2026
COM(2026) 488 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**jäsenvaltioissa käyttöön otettujen, tahallista ja vakavaa markkinoiden
väärinkäyttötapauksista unionin energian tukkumarkkinoilla määrättävien
rikosoikeudellisten seuraamusten vaikuttavuudesta**

KOMISSIION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

jäsenvaltioissa käyttöön otettujen, tahallista ja vakavaa markkinoiden väärinkäyttötapauksista unionin energian tukkumarkkinoilla määrättävien rikosoikeudellisten seuraamusten vaikuttavuudesta

Sisällys

I.	Johdanto: REMIT-asetuksen rikkomiset	2
II.	Menetelmä	6
III.	Rikoksia ja seuraamuksia koskeva EU:n kehys	7
IV.	REMIT-asetuksen rikkomisten nykytilanne ja tärkeimmät kokemukset	7
V.	Havainnot	15

I. Johdanto: REMIT-asetuksen rikkomiset

Energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annettua asetusta (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä 'REMIT-asetus'¹, muutettiin asetuksella (EU) 2024/1106, jäljempänä 'REMIT II -asetus'², joka tuli voimaan 7. toukokuuta 2024 (REMIT-asetusta, sellaisena kuin se on muutettuna REMIT II -asetuksella, kutsutaan tässä kertomuksessa nimellä 'muutettu REMIT-asetus').

REMIT-asetus on keskeinen osa EU:n lainsäädäntöä. Asetuksella otetaan käyttöön markkinoiden väärinkäytön estämistä ja havaitsemista koskeva sääntelykehys, jolla pyritään varmistamaan energian tukkumarkkinoiden eheys ja tarkasteltavuus.

Muutetun REMIT-asetuksen 21 a artiklan 2 kohdassa edellytetään seuraavaa:

”2. Komissio arvioi ennen 1 päivää kesäkuuta 2025 jäsenvaltioissa käyttöön otettujen, tahallista ja vakavaa markkinoiden väärinkäyttötapausten unionin energian tukkumarkkinoilla määrättävien rikosoikeudellisten seuraamusten vaikuttavuutta ja antaa kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Kertomuksessa voidaan ehdottaa aiheellisia toimenpiteitä, joihin voi sisältyä lainsäädäntöehdotuksen tekeminen.”

Tässä kertomuksessa, jäljempänä 'kertomus', käsitellään muutetun REMIT-asetuksen 21 a artiklan 2 kohdan mukaista Euroopan komission velvoitetta. Kertomuksen I jaksossa annetaan taustatietoja muutetusta REMIT-asetuksesta ja REMIT II -asetuksella jäsenvaltioille asetetuista asiaankuuluvista velvoitteista, jotka koskevat täytäntöönpanoa REMIT-asetuksen rikkomistapauksissa. Kertomuksen II jaksossa kuvaillaan menetelmät, joita komissio on käyttänyt laatiessaan tätä kertomusta. Kertomuksen III jaksossa kuvataan oikeudellinen kehys, jonka puitteissa unionilla on toimivalta lähentää jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia rikosoikeuden alalla. Kertomuksen IV jaksossa esitetään yleiskatsaus toimenpiteistä, joita jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön REMIT-asetuksen rikkomistapauksissa toteutettavia täytäntöönpanotoimia varten, sekä REMIT-asetuksen täytäntöönpanosta EU:ssa yleisesti. Lopuksi V jaksossa esitetään komission päätelmät. Kertomus toimitetaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (EUVL L 326, 8.12.2011, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1227/oj>).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1106, annettu 11 päivänä huhtikuuta 2024, asetusten (EU) N:o 1227/2011 ja (EU) 2019/942 muuttamisesta siltä osin kuin kyse on unionin suojan parantamisesta energian tukkumarkkinoilla tapahtuvaa markkinoiden manipulointia vastaan (EUVL L, 2024/1106, 17.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1106/oj>).

Alkuperäisen REMIT-asetuksen 18 artiklassa jäsenvaltiot veloitettiin säätämään säännöt, jotka koskevat REMIT-asetuksen rikkomuksiin sovellettavia seuraamuksia, ja toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraamukset pannaan täytäntöön. Säännöksessä säädettiin myös, että seuraamusten on oltava tehokkaita, varoittavia ja oikeasuhteisia, ja niiden on ilmennettävä rikkomusteen luonnetta, kestoja ja vakavuutta, kuluttajille aiheutettua vahinkoa sekä sisäpiiritietoon ja markkinoiden manipulointiin perustuvasta kaupankäynnistä saatavaa potentiaalista hyötyä. REMIT-asetuksen 18 artiklassa ei säädetty erityisestä jäsenvaltioita koskevasta seuraamuskehyksestä.

REMIT-asetuksen vuosien 2023–2024 tarkistuksessa havaittiin, että REMIT-sääntöjen täytäntöönpano vaihteli huomattavasti EU:n lainkäyttöalueilla. Jotkin jäsenvaltiot raportoivat poikkeuksellisen vähäisestä täytäntöönpanotoiminnasta, kun taas joissakin jäsenvaltioissa asetuksen rikkomisesta määrätyt sakot eivät estäneet syylistymistä uusiin rikkomisiin.

REMIT II -asetuksella otettiin käyttöön useita merkittäviä muutoksia, joilla puututtiin näihin epäjohtonmukaisuuksiin, tehostettiin REMIT-asetuksen täytäntöönpanoa rikkomistapauksissa ja vahvistettiin siten markkinoiden eheyttä edelleen.

Tarkemmin sanottuna REMIT II -asetuksessa huomioitiin välttämätön tarve luoda yhtenäisempi ja vahvempi kehys markkinoiden manipuloinnin estämiseksi energian tukkumarkkinoilla. Tätä varten REMIT-asetusta muutettiin siten, että siinä säädettiin niiden toimenpiteiden luettelosta, joiden olisi oltava kansallisten sääntelyviranomaisten käytettävissä niiden puuttuessa REMIT-asetuksen rikkomisiin. REMIT II -asetuksessa korostettiin erityisesti, että on tärkeää, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla on tarvittavat tutkinta- ja täytäntöönpanovaltuudet, joista säädettiin jo REMIT-asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa, eli valtuudet a) saada tutustua kaikkiin asiakirjoihin niiden muodosta riippumatta ja saada jäljennös niistä, b) vaatia tietoja kaikilta asiaan liittyviltä henkilöiltä, myös niiltä, jotka eri vaiheissa osallistuvat toimeksiantojen lähettämiseen tai asianomaisten liiketoimien toteuttamiseen, sekä heidän päämiehiltään, ja tarvittaessa oikeus kutsua tällainen henkilö tai päämies kuultavaksi, c) tehdä tarkastuksia paikan päällä, d) vaatia olemassa olevia tallenteita puheluista ja tietoliikenteestä, e) vaatia sellaisen käytännön lopettamista, joka on ristiriidassa REMIT-asetuksen tai sen nojalla hyväksytyjen delegoitujen säädösten tai täytäntöönpanosäädösten kanssa, f) vaatia oikeusteitse omaisuuden jäädyttämistä ja/tai takavarikoimista ja g) vaatia tuomioistuinta tai toimivaltaista viranomaista asettamaan väliaikaisen ammattitoimintakiellon.

Lisäksi REMIT II -asetuksen uudessa 18 artiklan 3 kohdassa asetettiin jäsenvaltioille velvoitteita sen varmistamiseksi, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla on valta määrätä REMIT-asetuksen rikkomisista vähintään seuraavia hallinnollisia sakkoja ja muita hallinnollisia toimenpiteitä: a) vaatia rikkomisen lopettamista, b) määrätä rikkomisten johdosta saatujen voittojen tai vältettyjen tappioiden luovuttaminen siltä osin kuin ne voidaan määrittää, c) antaa julkisia varoituksia tai ilmoituksia, d) määrätä uhkasakkoja ja e) määrätä hallinnollisia sakkoja.

REMIT II -asetuksen uudella 18 artiklan 4 kohdalla otettiin käyttöön hallinnollisten sakkojen vähimmäistason yhdenmukaistamista koskeva kehys, jossa määritetään, miten hallinnolliset enimmäissakkomäärät olisi vahvistettava kansallisella tasolla.³ Tarkistuksilla pyrittiin varmistamaan, että kukin jäsenvaltio määrää tehokkaita, varoittavia ja oikeasuhteisia sakkoja.

Tarkemmin sanottuna REMIT II -asetuksen uudessa 18 artiklan 4 ja 5 kohdassa otetaan käyttöön hallinnollisten sakkojen vähimmäistason yhdenmukaistamista koskeva kehys, jonka mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä kyseisessä artiklassa säädettyjen määrien suuruisista tai niitä suuremmista hallinnollisista enimmäissakoista. Tämä yhdenmukaistaminen koskee muutetun REMIT-asetuksen seuraavien artiklojen rikkomista:

- 3 artikla, jossa kielletään sisäpiirikauppa;
- 4 artikla, jossa säädetään markkinaosapuolten velvollisuudesta julkistaa sisäpiiritietoa;
- 5 artikla, jossa kielletään markkinoiden manipulointi;
- 8 artikla, jossa markkinaosapuolet velvoitetaan ilmoittamaan Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastolle, jäljempänä 'ACER', tiedot tukkutasen energiatuotteista⁴ ja perustiedot⁵ sekä markkinaosapuolten vastuita koskevat tiedot. Yksityiskohtaiset tiedot markkinaosapuolten ilmoitusvelvollisuudesta esitetään komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2026/256⁶;
- 9 artikla, jossa markkinaosapuolet velvoitetaan rekisteröitymään sen jäsenvaltion kansalliselle sääntelyviranomaiselle, johon ne ovat sijoittautuneet tai jossa niiden asuinpaikka on. Kyseisellä artiklalla otettiin myös käyttöön velvoite, jonka mukaan markkinaosapuolten, jotka ovat sijoittautuneet kolmanteen maahan tai joiden asuinpaikka on kolmannessa maassa ja jotka toteuttavat liiketoimia, joista on ilmoitettava ACERille muutetun REMIT-asetuksen 8 artiklan 1 kohdan nojalla, on nimettävä edustaja EU:ssa; 15 artikla, jossa säädetään REMIT II -asetuksella käyttöön otetuista ilmoitusvelvollisuuksista, jotka koskevat tukkutasen energiatuotteilla liiketoimia ammattimaisesti järjestäviä tai toteuttavia henkilöitä. Nämä

³ Erityisesti tietyssä tapauksessa määrättävien hallinnollisten sakkojen todellinen määrä voi olla enintään REMIT II -asetuksessa säädetty enimmäismäärä tai kansallisessa lainsäädännössä säädetty korkeampi määrä.

⁴ 'Tukkutasen energiatuotteet' määritellään REMIT-asetuksen 2 artiklan 4 kohdassa.

⁵ 'Perustiedot' määritellään komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1348/2014 2 artiklan 1 kohdassa.

⁶ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2026/256, annettu 30 päivänä tammikuuta 2026, tietojen ilmoittamisesta energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 7 c artiklan 2 kohdan, 8 artiklan 1 a, 2 ja 6 kohdan täytäntöönpanemiseksi ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1348/2014 kumoamisesta (EUVL L, 2026/256, 9.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2026/256/oj).

ilmoitusvelvollisuudet liittyvät tiettyihin REMIT-asetuksen rikkomisiin, ja ilmoitukset on tehtävä ACERille ja asianomaisille kansallisille sääntelyviranomaisille.

REMIT II -asetus tarjoaa jäsenvaltioille välineitä tehokkaampaan täytäntöönpanoon REMIT-asetuksen rikkomistapauksissa. Se, että REMIT II -asetuksella otettiin käyttöön hallinnollisia sakkoja ja muita hallinnollisia toimenpiteitä koskeva tehostettu kehys, ei estä jäsenvaltioita määräämästä rikosoikeudellisia seuraamuksia REMIT-asetuksen rikkomisista.

II. Menetelmä

Täyttääkseen muutetun REMIT-asetuksen 21 a artiklan 2 kohdan mukaisen velvollisuutensa ja saadaakseen tietoa jäsenvaltioissa REMIT-asetuksen rikkomisista tällä hetkellä määrättävien seuraamusten vaikuttavuudesta, komissio laati kansallisille sääntelyviranomaisille osoitetun kyselylomakkeen, joka jaettiin vastaanottajille Euroopan energia-alan sääntelyviranomaisten neuvoston, jäljempänä 'CEER', välityksellä syyskuussa 2024.

Kyselylomakkeessa keskityttiin ainoastaan REMIT-lainsäädännön täytäntöönpanoon, ja se sisälsi kysymyksiä nykyisistä kansallisista kehyksistä, erityisesti hallinnollisia sakkoja ja muita hallinnollisia toimenpiteitä koskevista säännöksistä, kussakin jäsenvaltiossa meneillään olevien ja aiempien rikkomistapausten lukumäärästä (mukaan lukien mahdolliset lainvoimaiset päätökset ja tuomioistuinten tuomiot) ja määrätyistä seuraamuksista, tilastotiedoista kussakin jäsenvaltiossa toteutetuista täytäntöönpanotoimista sekä yleisesti toimivaltaisissa kansallisissa tuomioistuimissa nostetuista menestyneistä ja hylätyistä kanteista. Lisäksi kyselylomakkeessa esitettiin lisäkysymyksiä niille jäsenvaltioille, joiden seuraamuskehyksessä REMIT-asetuksen rikkomisista määrätään hallinnollisten seuraamusten ja muiden hallinnollisten toimenpiteiden lisäksi rikosoikeudellisia seuraamuksia ja muita rikosoikeudellisia toimenpiteitä.

Komissio sai kyselylomakkeeseen 26 vastausta 26 jäsenvaltion kansallisilta sääntelyviranomaisilta, jäljempänä 'vastaajat'. Vastauksista 21 toimitettiin marraskuussa 2024 ja loput 5 kesäkuun 2025 lopussa. Yksi kansallinen sääntelyviranomainen ei vastannut kyselyyn. Tämä kertomus perustuu näin ollen 26 kansallisen sääntelyviranomaisen toimittamiin tietoihin.

III. Rikoksia ja seuraamuksia koskeva EU:n kehys

Tässä jaksossa esitetään taustatietoja EU:n toimivallasta säätää aineellista rikosoikeutta koskevaa lainsäädäntöä. Tästä toimivallasta määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 83 artiklassa.

Muutetun REMIT-asetuksen 21 a artiklan 2 kohdan nojalla komissio voi esittää lainsäädäntöehdotuksen, jos se katsoo, että jäsenvaltioiden on otettava käyttöön rikosoikeudellisia seuraamuksia REMIT-asetuksen rikkomisista.

SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdan nojalla unioni voi säätää rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevista vähimmäissäännöistä tietyillä erityisen vakavan rikollisuuden aloilla, jotka ovat rajatylittäviä. Nämä SEUT-sopimuksessa tyhjentävästi luetellut rikollisuuden alat ovat seuraavat: terrorismi, ihmiskauppa, naisten ja lasten seksuaalinen hyväksikäyttö, laitton huumausainekauppa ja asekauppa, rahanpesu, lahjonta, maksuvälineiden väärentäminen, tietokonerikollisuus ja järjestäytynyt rikollisuus, jäljempänä 'EU-rikokset'. Neuvosto voi Euroopan parlamentin suostumuksella yksimielisesti laajentaa tätä luetteloa kattamaan myös muita rikollisuuden aloja, jotka täyttävät vakavan rajatylittävän rikollisuuden kriteerit.

Toistaiseksi luetteloa on laajennettu kerran neuvoston päätöksellä (EU) N:o 2022/2332⁷, jolla unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkominen määriteltiin EU-rikokseksi.

SEUT-sopimuksen 83 artiklan 2 kohdan nojalla unioni voi myös hyväksyä rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevia vähimmäissääntöjä aloilla, joilla on toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä unionin muiden politiikkojen puitteissa. Tämä toimivalta käsittää periaatteessa laajan ja monipuolisen joukon politiikan aloja. Toimivaltaa voidaan kuitenkin käyttää vain, jos rikosoikeudellinen täytäntöönpano **on välttämätöntä** kyseisen unionin politiikan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi. Tämä koskee erityisesti vakavia tapauksia, joissa markkinoiden väärinkäyttö koskee rahoituspalveluja.⁸

IV. REMIT-asetuksen rikkomisten nykytilanne ja tärkeimmät kokemukset

⁷ Neuvoston päätös (EU) 2022/2332, annettu 28 päivänä marraskuuta 2022, unionin rajoittavien toimenpiteiden rikkomisen määrittelemisestä rikollisuuden alaksi, joka täyttää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut edellytykset (EUVL L 308, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2332/oj>).

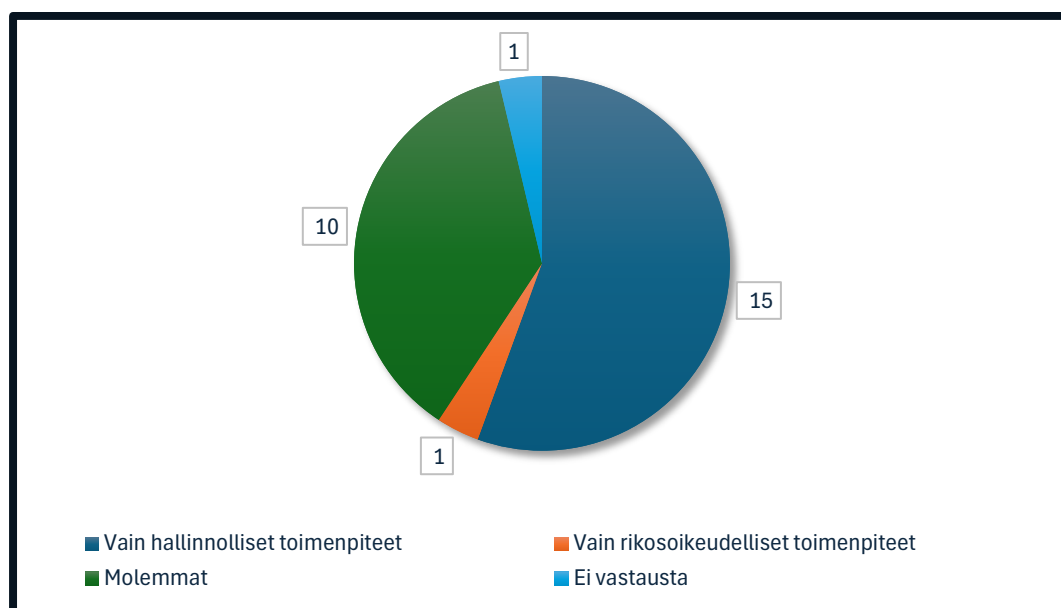
⁸ Esimerkiksi markkinoiden väärinkäytöstä annetun direktiivin 2014/57/EU, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta annetun direktiivin (EU) 2017/1371 ja ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin annetun direktiivin (EU) 2024/1203 mukaisissa tapauksissa (EUVL L 173, 12.6.2014, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/57/oj>).

EU:n jäsenvaltioissa tällä hetkellä määrättävät hallinnolliset ja rikosoikeudelliset seuraamukset

Komissiolle toimitettujen tietojen perusteella jotkin jäsenvaltiot toteuttavat ainoastaan hallinnollisia toimenpiteitä täytäntöönpanon varmistamiseksi REMIT-asetuksen rikkomistapauksissa, kun taas toisissa jäsenvaltioissa säädetään hallinnollisten toimenpiteiden lisäksi myös rikosoikeudellisista seuraamuksista. Yhden jäsenvaltion kehyksessä rikkomisista määrätään ainoastaan rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Seuraavasta kuvasta käy ilmi niiden jäsenvaltioiden lukumäärä, jotka toteuttavat i) ainoastaan hallinnollisia toimenpiteitä, ii) sekä hallinnollisia että rikosoikeudellisia toimenpiteitä ja iii) ainoastaan rikosoikeudellisia toimenpiteitä täytäntöönpanon varmistamiseksi REMIT-asetuksen rikkomistapauksissa.

Kuva 1: REMIT-asetuksen rikkomisesta määrättävät seuraamukset (jäsenvaltioiden lukumäärä)

**Lähde: 26 jäsenvaltion vastaukset komission kyselylomakkeeseen.*

Kuten kuvasta 1 käy ilmi, **26:sta kyselyyn vastanneesta jäsenvaltiosta 15** käyttää ensisijaisena täytäntöönpanovälineenä hallinnollisia seuraamuksia, myös sakkoja, puuttuakseen REMIT-asetuksen rikkomisiin ja ehkäistäkseen asetuksen noudattamatta jättämistä. **Yksi jäsenvaltio** (Irlanti) on ottanut käyttöön kehyksen, joka perustuu yksinomaan rikosoikeudellisiin seuraamuksiin, kun taas loput **kymmenen kyselyyn vastannutta jäsenvaltiota** (Itävalta, Kypros, Saksa, Tanska, Unkari, Viro, Malta, Alankomaat, Puola ja

Ruotsi) ovat omaksuneet kaksitahoisen lähestymistavan, jossa REMIT-asetuksen rikkomisia pyritään estämään sekä hallinnollisilla että rikosoikeudellisilla seuraamuksilla.

Yksi kansallinen sääntelyviranomainen ilmoitti komissiolle, että kyseinen jäsenvaltio aikoo täydentää nykyistä, pelkästään hallinnollisiin seuraamuksiin perustuvaa kehystään ottamalla käyttöön rikosoikeudellisia seuraamuksia. Kyseinen kansallinen sääntelyviranomainen toimitti oikeusministeriölle vuosina 2022 ja 2023 ehdotuksia tiettyjen REMIT-asetuksen rikkomisten eli 3 artiklan ja 5 artiklan rikkomisten luokittelemiseksi rikoksiksi. Kyseisen jäsenvaltion tavoitteena on varmistaa, että sen kansallinen kehys on yhdenmukainen asetuksen (EU) N:o 596/2014⁹ voimassa olevien markkinakäyttäytymiseen liittyviä rikkomuksia koskevien säännösten kanssa.

Sitä vastoin yksi jäsenvaltio, jossa on tällä hetkellä käytössä ainoastaan rikosoikeudellisia seuraamuksia REMIT-asetuksen rikkomistapauksissa, harkitsee hallinnollisten sakkojen käyttöönottoa niiden sijaan täytäntöönpanon tehostamiseksi.

Kansallisten oikeusmääräysten nykyiset hallinnollisia sakkoja koskevat säännöt

Vastaajat toimittivat tietoja REMIT-asetuksen rikkomisista määrättyjen hallinnollisten sakkojen suuruudesta. Sakkojen suuruus vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioiden välillä. Lisäksi joidenkin jäsenvaltioiden kehyksissä hallinnolliset sakot on ilmaistu prosenttiosuuksina, toisissa vain summina. Osassa kehyksiä sakot on ilmaistu sekä prosenttiosuuksina että summina. Jotkut vastaajat totesivat esimerkiksi, että sovellettavissa kehyksissä säädetään sakoista, jotka voivat olla enintään 8 prosenttia asianomaisen toimijan vuotuisesta liikevaihdosta ja toistuvissa rikkomistapauksissa enintään 20 prosenttia, tai että sakossa otetaan huomioon taloudellinen hyöty. Osa vastaajista kertoi, että niiden jäsenvaltioissa määrättävät hallinnolliset sakot vaihtelevat 20 000 eurosta 50 000 euroon ja että sakkojen korottamista koskevat säännökset perustuvat rikkomisten vakavuuteen. Joissakin kansallisissa järjestelmissä sakot ovat alimmillaan noin 300 euroa, ja ne voivat olla enintään 10 prosenttia asianomaisen toimijan vuotuisista tuloista, minkä lisäksi kaupallista toimintaa voidaan rajoittaa väliaikaisesti. Muutamissa jäsenvaltioissa sakot voivat olla jopa 6 miljoonaa euroa.

Kansallisten oikeusmääräysten rikosoikeudellisia seuraamuksia koskevat säännöt

Kuten edellä mainittiin, 11 vastaajaa ilmoitti, että niiden sääntelykehyksessä säädettiin rikosoikeudellisista seuraamuksista. Tällaisia seuraamuksia ovat esimerkiksi rikosoikeudelliset

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 596/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta (ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/596/2026-06-05>).

sakot ja joissakin tapauksissa enintään kymmenen vuoden vankeusrangaistus. Joissakin tapauksissa kehyksessä säädettiin myös varojen jäädyttämisestä tai menetetyksi tuomitsemisesta sekä väliaikaisesta ammattitoimintakiellosta.

Yksi vastaaja toimitti seuraavat yksityiskohtaiset tiedot kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavasta rikosoikeudellisten seuraamusten kehyksestä:

- Osallistuminen markkinoiden manipulointiin: enintään 5 000 päivätaksan suuruinen sakko tai 1–10 vuoden vankeusrangaistus tai molemmat.
- Markkinoiden manipulointia koskevan sopimuksen tekeminen: enintään 2 500 päivätaksan suuruinen sakko.
- Sisäpiiritiedon käyttö muutetun REMIT-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan vastaisesti: enintään 5 000 päivätaksan suuruinen sakko tai 1–10 vuoden vankeusrangaistus tai molemmat. Muutetun REMIT-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan a tai c alakohdassa tarkoitetun henkilön tekemä rikkominen: enintään 5 000 päivätaksan suuruinen sakko tai 2–12 vuoden vankeusrangaistus tai molemmat.
- Sisäpiiritiedon laitton ilmaiseminen muutetun REMIT-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan vastaisesti: enintään 2 500 päivätaksan suuruinen sakko, vapauden menettäminen tai vähintään 3 kuukauden ja enintään 5 vuoden vankeusrangaistus.
- Tukkutason energiatuotteiden hankkimisen tai myynnin suosittelu tai siihen kannustaminen sisäpiiritiedon perusteella muutetun REMIT-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan vastaisesti: enintään 2 500 päivätaksan suuruinen sakko, vapauden menettäminen tai vähintään 3 kuukauden ja enintään 5 vuoden vankeusrangaistus.
- Ammattisalaisuuden paljastaminen muutetun REMIT-asetuksen 17 artiklan vastaisesti: sakko, vapauden menettäminen tai vähintään 3 kuukauden ja enintään 5 vuoden vankeusrangaistus.
- Ammattimainen liiketoimien järjestäjä ei ole tehnyt kansallisen sääntelyviranomaisen johtajalle ilmoitusta sen jälkeen, kun on syntynyt perusteltu epäily, että liiketoimessa on mahdollisesti kyse markkinoiden manipuloinnista, markkinoiden manipulointiyrityksestä tai sisäpiiritiedon epäasianmukaisesta käytöstä muutetun

REMIT-asetuksen uuden 15 artiklan vastaisesti: sakko, vapauden menettäminen tai vähintään 3 kuukauden ja enintään 5 vuoden vankeusrangaistus.

Kyselylomakkeeseen saaduista vastauksista käy ilmi, että jäsenvaltiot, joissa REMIT-asetuksen rikkomisista voidaan määrätä sekä hallinnollisia että rikosoikeudellisia seuraamuksia, ovat omaksuneet porrastetun toimintatavan, jossa hallinnollisia seuraamuksia sovelletaan vähemmän vakaviin REMIT-asetuksen rikkomisiin ja rikosoikeudellisia seuraamuksia vakavampiin rikoksiin. Vastaajien mielestä tämä toimintatapa mahdollistaa monivaihteisemman täytäntöönpanostrategian, joka on mukautettu rikkomisen vakavuuteen.

Yksi vastaajista selitti esimerkiksi, että muutetun REMIT-asetuksen 5 artiklan (markkinoiden manipulointia koskeva kielto) rikkomisen voi olla sekä rikoksena rangaistava teko että hallinnollinen rikkomus sen mukaan, vaikuttaako kyseinen menettely tukkutasen energiatuotteiden hintaan. Jos menettely ei vaikuta tukkutasen energiatuotteiden hintaan, sen katsotaan olevan vähemmän vakava ja siihen sovelletaan ainoastaan hallinnollisia seuraamuksia, ja päinvastoin.

Täytäntöönpanon haasteet REMIT-asetuksen rikkomistapauksissa

Kolme vastaajaa mainitsi, että rikosoikeudellisilla seuraamuksilla voi olla suurempi pelotevaikutus kuin hallinnollisilla täytäntöönpanotoimilla. Kyselyyn saatujen vastausten mukaan jäsenvaltioilla, joissa käytetään yksinomaan rikosoikeudellisia seuraamuksia sekä niitä että hallinnollisia toimenpiteitä, oli kuitenkin huomattavia haasteita täytäntöönpanossa REMIT-asetuksen rikkomistapauksissa. Kyseisissä jäsenvaltioissa täytäntöönpanon taso oli alhaisempi jäljempänä esitetyistä syistä.

Jotkut vastaajat selittivät esimerkiksi, että rikosoikeudellisten seuraamusten käyttö voi vaikeuttaa REMIT-asetuksen tehokasta täytäntöönpanoa, sillä se edellyttää, että kansallinen sääntelyviranomainen saattaa asian tuomioistuimen ja/tai syyttäjän käsiteltäväksi, minkä jälkeen asia voi edetä oikeudenkäyntiin. Tämä johtuu seuraavista syistä.

Ensinnäkin koko prosessi vaikuttaa ajoitukseen. Rikosasian saattaminen päätökseen, mukaan lukien menettelyn eteneminen siihen vaiheeseen, jossa rikkomisesta voidaan määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia, kestää yleensä kauemmin kuin sellaisen asian saattaminen päätökseen, jossa rikkomisesta määrätään hallinnollisia seuraamuksia. Tämä johtuu myös siitä, että hallinnolliset seuraamukset mahdollistavat sen, että kansalliset sääntelyviranomaiset voivat

suoraan määrätä sakkoja henkilöille, joita kyseinen menettely koskee. Komissio toteaa, että menettelyn kesto saattaa johtua myös energiamarkkinoiden väärinkäytön monimutkaisuudesta.

Toiseksi REMIT-asetuksen rikkomisen käsittely rikosoikeudellisessa menettelyssä on kyselylomakkeeseen saatujen vastausten mukaan monimutkaisempaa kuin hallinnollisten seuraamusten kohteena olevien menettelyjen käsittely. Ensin mainitun tapauksen monimutkaisuus johtuu seuraamuksen rikosoikeudellisesta luonteesta. Kansallisen sääntelyviranomaisen on esimerkiksi täytettävä vaadittu todistustaakka, jotta asia voi edetä syytteenpanoon. Riittävän näytön kerääminen toimivaltaiselle kansalliselle elimelle rikosoikeudenkäynnissä vaadittavan näyttökynnyksen saavuttamiseksi voi olla haastavaa. Näytön keräävät yleensä syyttäjät, jotka eivät välttämättä tunne energiamarkkinoiden toimintaa. Näin on erityisesti silloin, kun kyseinen REMIT-asetuksen rikkominen liittyy menettelyyn, joka katsotaan markkinoiden manipuloinniksi tai sisäpiirikaupaksi, jolloin kyseisten markkinaosapuolten toiminta on usein hyvin pitkälle kehittyntä. Kyselylomakkeeseen saatujen vastausten mukaan tämä on johtanut siihen, että onnistuneita syytteenpanoja on ollut erittäin vähän tai ei lainkaan ja monien tapausten käsittely on joko lopetettu tai ne ovat johtaneet vapauttavaan tuomioon.

REMIT-asetuksen rikkomisista määrättävien hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpano

Vaikka tuomioistuimen lopullisia päätöksiä, joissa REMIT-asetuksen rikkomisista olisi määrätty rikosoikeudellisia seuraamuksia, ei juurikaan ole¹⁰, päätösten ja jäsenvaltioiden markkinaosapuolille määräämien hallinnollisten sakkojen määrä viittaa erilaiseen täytäntöönpanoympäristöön. Esimerkiksi ne kaksi jäsenvaltiota, joissa on tehty eniten REMIT-asetukseen liittyviä päätöksiä, ovat ilmoittaneet seuraavaa:

- toinen jäsenvaltioista on antanut 43 päätöstä REMIT-asetuksen rikkomisista vuodesta 2016 lähtien ja määrännyt noin 10 500 000 euron edestä hallinnollisia sakkoja;
- toinen jäsenvaltioista on tehnyt 46 tutkintaa rikkomista koskevina päätöksineen sen jälkeen, kun REMIT-asetus otettiin käyttöön vuonna 2016, ja se on määrännyt 61 seuraamusta, joiden kokonaismäärä on 115 060 096 euroa.

¹⁰ Ne 11 jäsenvaltiota, joissa määrättiin rikosoikeudellisia seuraamuksia, vastasivat seuraavaa: Alankomaissa, Irlannissa, Itävallassa, Kyproksessa, Maltassa, Puolassa, Ruotsissa, Tanskassa ja Unkarissa täytäntöönpanopäätöksiä ei ole toistaiseksi tehty, Saksassa on kaksi käynnissä olevaa tapausta, mutta päätöksiä ei ole vielä tehty, ja Viro ei antanut aineellista vastausta kyseiseen kysymykseen.

Lisäksi eräs toinen jäsenvaltio on ilmoittanut määränneensä sakkoja useista REMIT-asetuksen rikkomisista, yhteensä 2 560 000 euron edestä.

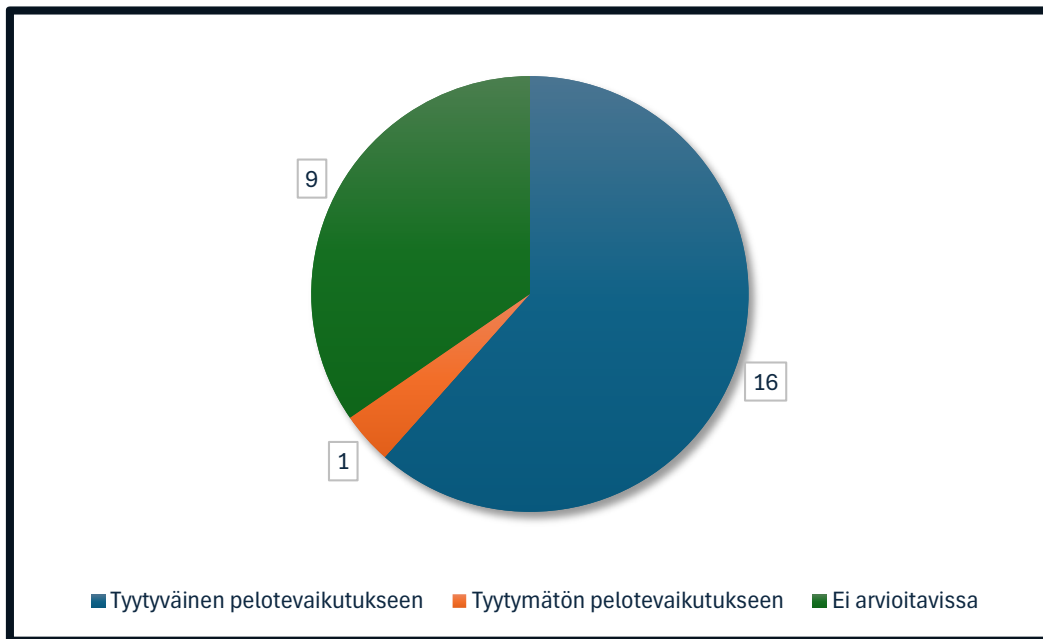
Kyselylomakkeeseen annetut vastaukset osoittavat, että jäsenvaltiot, joissa on käytössä REMIT-asetuksen rikkomisia koskeva hallinnollisten sakkojen järjestelmä, pystyivät toteuttamaan joustavampaa ja tehokkaampaa täytäntöönpanostrategiaa ja saattamaan päätökseen enemmän tutkintoja, jotka johtivat hallinnollisia sakkoja tai muita hallinnollisia toimenpiteitä koskeviin lopullisiin päätöksiin.

Hallinnollisten ja rikosoikeudellisten seuraamusten pelotevaikutus

Kyselylomakkeeseen sisältyi myös kysymys jäsenvaltioissa sovellettavien seuraamusten pelotevaikutuksesta. Kuten jäljempänä olevasta kuvasta 2 käy ilmi,

- useimmat vastaajat (16 vastaajaa 26:sta) katsoivat, että voimassa olevilla toimenpiteillä on riittävä pelotevaikutus ja että ne edistävät tehokasta täytäntöönpanoa REMIT-asetuksen rikkomistapauksissa. Näillä lainkäyttöalueilla täytäntöönpanokehys perustui hallinnollisiin toimenpiteisiin. Yksi näistä 16 vastaajasta mainitsi esimerkiksi, että neljässä REMIT-asetukseen liittyvässä vuoden 2011 jälkeen käsitellyssä tapauksessa määrättiin 75 000 euron suuruiset hallinnolliset seuraamukset, ja näistä neljästä seuraamuksen saaneesta markkinaosapuolesta kolme ei ole sittemmin rikkonut REMIT-asetusta uudelleen.
- Yksi vastaaja mainitsi kuitenkin, että sen lainkäyttöalueella sovelletut hallinnolliset sakot olivat suuruudeltaan pieniä REMIT-asetukseen liittyvään väitettyyn laittomaan toimintaan osallistuneiden markkinaosapuolten kokoon nähden.
- Yhdeksän vastaajaa ilmoitti, ettei niillä ollut tietoja REMIT-asetuksen rikkomisista tai että mikään rikkomisia koskeva päätös ei ollut johtanut sakkoihin niiden lainkäyttöalueilla.

Kuva 2: Nykyinen tyytyväisyys REMIT-asetuksen rikkomisesta määrättävien hallinnollisten toimenpiteiden pelotevaikutukseen (maiden lukumäärän mukaan)

V. Havainnot

Kuten edellä todetaan, SEUT-sopimuksen 83 artiklan 2 kohdan nojalla unioni voi käyttää toimivaltaansa ottaa käyttöön rikosoikeudellisia seuraamuksia vain, jos rikosoikeudellinen täytäntöönpano **on välttämätöntä** kyseisen unionin politiikan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi. Kyselylomakkeeseen saatujen vastausten, kertomuksen laadintahetkellä komission hallussa olleiden tietojen ja tarkistetun REMIT-asetuksen 18 artiklan perusteella **tällä hetkellä ei ole viitteitä** siitä, että rikosoikeudellinen täytäntöönpano olisi välttämätöntä REMIT-kehyksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi. Tämä päätelmä ei vaikuta muihin aloihin, kuten markkinoiden väärinkäyttöön rahoituspalvelujen alalla, jolla rikosoikeudellisen täytäntöönpanon katsottiin olevan välttämätöntä kyseisen unionin politiikan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Komission kyselylomakkeeseen saatujen vastausten perusteella ja REMIT-asetuksen täytäntöönpanon tässä vaiheessa vaikuttaa siltä, että jäsenvaltioilla, joiden täytäntöönpanokehyksissä sovelletaan joko yksinomaan rikosoikeudellisia seuraamuksia tai sekä rikosoikeudellisia että hallinnollisia seuraamuksia, on huomattavia haasteita saattaa REMIT-asetukseen liittyviä tapauksia päätökseen tai antaa niissä menestyksellisiä lopullisia tuomioita. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että jäsenvaltiot, joiden REMIT-asetuksen rikkomisiin liittyvät täytäntöönpanokehykset perustuvat hallinnollisiin toimenpiteisiin, toteuttavat todistettusti enemmän täytäntöönpanotoimia.

Lisäksi täytäntöönpanon odotetaan vahvistuvan entisestään äskettäin käyttöön otetun REMIT II -kehyksen myötä, joka jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön. Kuten edellä selitettiin, tämä uusi

kehys edellyttää paitsi kansallisten sääntelyviranomaisten tutkinta- ja täytäntöönpanovaltuuksien vahvistamista myös jäsenvaltioiden velvollisuutta noudattaa muutetun REMIT-asetuksen 18 artiklassa vahvistettua vähimmäistason yhdenmukaistamistoimenpiteiden kehystä.

Kansallisten kehysten täytäntöönpano muutetun REMIT-asetuksen 18 artiklan mukaisesti vahvistaa REMIT-asetuksen täytäntöönpanoa ja varmistaa sen vaikuttavuuden ja pelotevaikutuksen. Sen vuoksi komissio ehdottaa, että keskitytään näiden uusien säännösten ja kehysten täytäntöönpanoon, jotta voidaan hyödyntää kaikkia tehostetusta täytäntöönpanosta saatavia hyötyjä ja arvioida täytäntöönpanon käytännön vaikutuksia.

Komissio antaa viimeistään 8. toukokuuta 2027 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan, onko REMIT-asetuksen rikkomisista säädetty seuraamuksia ja sovelletaanko niitä johdonmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Jos muutetun REMIT-asetuksen 18 artiklan täytäntöönpanoprosessin päätyttyä vaikuttaa siltä, että REMIT-asetuksen tahallisiin ja vakaviin rikkomisiin liittyvien rikosten ja seuraamusten lähentäminen on tarpeen REMIT II -asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi, komissio voi tässä yhteydessä harkita uudelleen, tarvitaanko EU:n tasolla vielä lisää yhdenmukaistamista.